

УДК 371.3.004:89 (061.ІЕС)

Локшина О.І.

*д.п.н., професор, завідувач відділу порівняльної педагогіки,
Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна*

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВІДПОВІДЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НА ВИКЛИКИ ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ

В умовах розбудови суспільства знань в ЄС освіта набуває особливої значущості. На неї покладається завдання формування компетентних професіоналів й одночасно активних громадян, здатних конкурувати в умовах інтернаціоналізації економіки та жити у цифровому світі. Зазначене актуалізує набуття ними ключових у широкому розумінні вмінь, оскільки володіння лише знаннями вже не задовольняє сучасні потреби.

З метою відповідності освіти вимогам суспільств ХХІ ст. Брюссель запропонував Європейську довідкову рамку ключових компетентностей для навчання протягом життя, що затверджена 18 грудня 2006 р. Рекомендацією Європейського Парламенту та Європейської Ради [2]. У 2018 р. під тиском глобалізаційних викликів та на основі ґрунтовного аналізу трансформації освіти у державах-членах на компетентнісні засади Рекомендацію Ради від 22 травня 2018 р. «Про ключові компетентності для навчання протягом життя» було прийнято оновлену Європейську довідкову рамку ключових компетентностей для навчання протягом життя [1].

Важливим для освіти в Україні у контексті її євроінтеграції і трансформації на компетентнісні засади є погляд ЄС на сутність компетентностей. Останні визначаються в Європейській рамці як комбінація знань, вмінь і ставлень, де знання охоплюють факти і дані, концепти, ідеї і теорії, які сприяють розумінню певної галузі чи предмета; вміння – це здатність здійснювати діяльність із застосуванням набутих знань для досягнення результатів; ставлення – образ мислення щодо дій й реагування на ідеї, поведінку осіб чи ситуації [1, с. 7].

Оновлена Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання протягом життя (2018 р.) визначає вісім таких ключових компетентностей: грамотність; багатомовна компетентність; математична компетентність і компетентність з природознавства, технологій та техніки; цифрова компетентність; особистісна, соціальна компетентність та вміння вчитися; громадянська компетентність; підприємливість; культурна обізнаність та експресія.

Цифрова компетентність трактується як така, що передбачає впевнене, критичне та відповідальне використання цифрових технологій і взаємодію з ними в процесі навчання, на роботі, участі у житті суспільства. Вона охоплює інформаційну грамотність та грамотність даних, комунікацію та співпрацю, медіаграмотність, створення цифрового контенту (включаючи програмування), безпеку (включаючи цифровий добробут і компетентності, пов'язані з кібербезпекою), питання інтелектуальної власності, вирішення проблем та критичне мислення [1, с. 9].

Для подальшої промоції цифрової компетентності в умовах інтеграції ІКТ в усі сфери життя Європейської Спільноти у 2013 р. Європейська Комісія опублікувала Європейську рамку цифрової компетентності для громадян (DigComp) (у 2016 та

2017 роках відбулося оновлення DigComp – було оприлюднено DigComp 2.0 та DigComp 2.1, які містять описи п'яти вимірів цифрової компетентності). Рамка позиціонується як інструмент для покращення рівня володіння цифровою компетентністю громадянами ЄС, а для влади – сприяння реалізації моніторингу цього процесу. Окрім того, DigComp як спільна довідкова рамка забезпечує можливість для розуміння того, що означає цифрова обізнаність, так і для порівняння [3; 4].

Отже, в період четвертої промислової революції, що характеризується інтеграцією виробництва та інших сфер життя людства і цифрових технологій, володіння громадянами ЄС цифровою компетентністю розглядається обов'язковою умовою успішного розвитку цього наддержавного утворення. З цією метою сучасним підходом в освіті до формування цифрової компетентності у молодих європейців стає комплексність, охоплюючи як розбудову ІКТ середовища у навчальних закладах, так і трансформацію змісту на ІКТ-засади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance). COM (2018) 24 EN // Official Journal of the European Union. – 4.6.2018. – С 189/1 - С 189/13.
2. Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning. (2006/962/EC) // Official Journal of the European Union, 30.12.2006. – L 394/10-394/18 EN.
3. The European Digital Framework for Citizens. European Commission. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016. – 10 p.
4. Vuorikari R., Punie Y., Carretero Gomez S., Van den Brande L. DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: The Conceptual Reference Model / Riina Vuorikari, Yves Punie, Stephanie Carretero, Lieve Van den Brande. – Luxembourg Publication Office of the European Union, 2016. – 40 p. <http://doi.10.2791/11517>.